

**SOCIAL- OCH
HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS
BETÄNKANDE 33/2014 rd**

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 18 november 2014 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (RP 227/2014 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Ställningstagande

I enlighet med riksdagens beslut har kulturutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (KuUU 14/2014 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- jurist Eila Mustonen och överläkare Teppo Heikkilä, social- och hälsovårdsministeriet
- överinspektör Johanna Moisio, undervisnings- och kulturministeriet
- jurist Jenni Kangas, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira)
- professor Taina Autti, Helsingfors universitet/medicinska fakulteten
- chefsöverläkare Samuli Saarni, Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt
- sakkunnigtandläkare Nora Savanheimo, Finlands Tandläkarförbund ry
- biträdande verksamhetsledare Hannu Halila, Finlands Läkarförbund.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården ändras. Syftet är att förbättra den nationella strategiska styrningen av specialistläkar- och specialisttandläkarutbildningen, förbättra prognostiseringen och inriktandet av utbildningsvolymerna samt att stärka universitetens roll i styrningen av innehåll och kvalitet i utbildningen. Genom reformen stärks social- och hälsovårdsministeriets ställning när det gäller styrningen av utbildningen.

Enligt förslaget ska utbildningen av specialistläkare och specialisttandläkare i fortsättning inte leda till examen utan vara en yrkesinriktad påbyggnadsutbildning efter en universitetsexamen. Förslaget innebär dessutom att bestämmelser om utbildningen av specialistläkare och specialisttandläkare, grunderna för antagning till utbildningen samt utbildningens längd tas in i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

I propositionen föreslås det vidare att en samordningssektion för den nationella utbildningen av specialistläkare och specialisttandläkare samt för den särskilda allmänläkarutbildningen inrättas vid delegationen för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Samordningssektionen ska ha till uppgift att bedöma de nationella behoven av specialistläkar- och specialisttandläkarutbildning och särskild allmänläkarut-

bildning och att ta initiativ till utvecklande av utbildningarna. Samordningssektionens uppgifter anges närmare genom förordning av statsrådet. De universitet som anordnar utbildningen ska fortfarande ansvara för specialiseringsutbildningens innehåll och kvalitet och för antagningen av studerande.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2015.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Syftet med propositionen är att på nationell nivå förbättra den strategiska styrningen av specialistläkar- och specialisttandläkarutbildningen, förbättra prognostiseringen och fördelningen av utbildningsvolymerna och att stärka universitetens roll i styrningen av innehåll och kvalitet i utbildningen. En av de viktigaste ändringarna är att det administrativa ansvaret för utbildningen lyfts över från undervisnings- och kulturministeriet till social- och hälsovårdsministeriet eftersom vårdssystemet och personalen inom hälso- och sjukvården är inordnade under det ministeriets ansvarsområde. Bestämmelser om specialistläkar- och specialisttandläkarutbildningen föreslås bli fogade till lagen om yrkesutbildade personer in hälso- och sjukvården och den förordning som utfärdas med stöd av den. Utbildningen ska i fortsättningen inte utmynna i examen utan det är fråga om yrkesinriktad fortbildning som erbjuds under arbetstid och utgår från behoven i arbetslivet.

Precis som kulturutskottet välkomnar också social- och hälsovårdsutskottet propositionen och målet att förbättra kvaliteten, effektiviteten och arbetslivsförankringen i specialistläkar- och specialisttandläkarutbildningen och att integrera utbildningen i servicesystemet. När ändringen genomförs på behörigt sätt medverkar den till att adekvat och högkvalitativ social- och hälsovård finns tillgänglig i hela landet. Det är viktigt att stärka styrningen av specialistläkar- och spe-

cialisttandläkarutbildningen och att se till att arbetet för att utveckla utbildningen på nationell nivå har bättre anknytning till utvecklingen på det internationella planet. Utskottet finner lagförslaget nödvändigt och lämpligt och föreslår därför att det godkänns utan ändringar.

Hur specialiseringsutbildningen styrs

Läkare specialiserar sig huvudsakligen inom hälso- och sjukvården, det vill säga det är lärande i arbetslivet på sjukhus eller hälsovårdscentral. Enligt uppgifter till utskottet står undervisningen på universiteten för en relativt liten andel av specialiseringen och inskränker sig dels till vissa delar i den så kallade teoretiska kursbundna utbildningen, dels till ledarskapsutbildning. Lagändringen går inte in på universitetens självstyrelse och universiteten svarar fortfarande själva för utbildningsinnehållet. Enligt motiven är universiteten dessutom med och bereder förordningar, när bestämmelserna gäller målen med examina, uppbyggnaden av studierna eller övriga studiegrunder. Samarbetet mellan universiteten sker inom samordningssektionen.

Inom vissa medicinska specialiteter råder det å ena sidan överutbildning och inom vissa andra behövs det å andra sidan fler utbildningsplatser. Dessutom finns det stora variationer i hur specialistläkarna är fördelade över landet. Enligt propositionen är det brist på specialisttandläkare inom alla odontologiska specialiteter och antalet specialisttandläkare varierar stort i olika delar av landet. Utöver målet att styra utbildningsvolymen avser propositionen att bättre styra va-

let av de som antas och att se över antagningsprocessen.

För den nationella styrningen inrättas det en samordningssektion i anknytning till delegationen för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Den ska också vara samarbetspartner i arbetet för att se över specialiseringsutbildningen kvalitetsmässigt. Medlemmarna ska representera ministerierna och bland annat den offentliga och den privata vårdsektorn, universiteten, fackorganisationerna och andra centrala myndigheter och samarbetspartner, enligt propositionen.

Det är viktigt att de 55 specialiteterna samordnas via ett enda samarbetsforum, även om det fortfarande är universiteten som beslutar hur utbildningen ska ordnas och vad den ska innehålla.

Ändringarna förbättrar tillgången till den kvalificerade personal som behövs inom det omorganiserade vårdssystemet och tillåter att utvecklingsbehoven inom specialistläkar- och specialisttandläkarutbildningen fortlöpande utvärderas och att utbildningen fördelas jämnare över specialiteterna. När utbildningen inte längre är examensinriktad utan fortbildning, kan den delvis bli avgiftsbelagd för de studerande. Under arbetet med propositionen har det inte utretts om det är lämpligt att införa en avgift och vilka konsekvenser det kan ha för bland annat intresset för specialisering och tillgången till specialistläkare, påpekar utskottet. Närmare bestämmelser om vilka målen är med specialistläkarutbildningen, specialisttandläkarutbildningen och allmänläkarutbildningen, studiernas uppbyggnad, utbildningsprogram och övriga grunder för studierna

samt vid vilka universitet specialistläkarutbildning och specialisttandläkarutbildning anordnas utfärdas enligt 4 a § genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Det är viktigt att förordningen enligt 4 a § 4 mom. bereds som det sägs där i samarbete med samordningssektionen, där undervisnings- och kulturministeriet är företrätt, understryker utskottet.

Hur specialiseringsutbildningen finansieras

Redan nu styrs utbildningen med stöd av hälso- och sjukvårdslagen med en specialstatsandel som vårdenheterna får för utbildningen. I fortsättningen ska också universiteten få ersättning och då går det att styra utbildningsvolymerna mer praktiskt. I propositionen om en lag om ordnandet av social- och hälsovården föreslås det att universiteten ska få statligt bidrag som ersättning för kostnaderna för att anordna och samordna specialistläkar- och specialisttandläkarutbildningen (RP 324/2014 rd).

Utskottet upprepar här sin tidigare uppfattning att målet bör vara att kommunerna ersätts fullt ut av statliga medel för läkar- och tandläkarutbildning och hälsovetenskaplig forskning på universitetsnivå (t.ex. ShUU 15/2012 rd). Vidare anser utskottet att utbildningskostnaderna inte ska behöva inkluderas i exempelvis priset för sjukhusens tjänster eller betalas från basfinansieringen till universiteten.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 9 december 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Anneli Kiljunen /sd
medl. Johanna Jurva /saf
Merja Kuusisto /sd
Merja Mäkilä-Ropponen /sd
Lasse Männistö /saml

Hanna Mäntylä /saf
Mikael Palola /saml
Terhi Peltokorpi /cent
Sari Sarkomaa /saml
Anu Vehviläinen /cent

ShUB 33/2014 rd — RP 227/2014 rd

Ulla-Maj Wideroos /sv.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.